

Kaj Munks prædiken 15. søndag efter trinitatis

Taler

Kaj Munk
Præst og dramatiker

Dato

21. september 1941

Sted

Vedersø Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 6, vers 24-34

1 *Høstprædiken.*

Den flittigste Bibellæser i Verden er Fanden. Det er der slet ingen Tvivl om. Ved ingen andre det, ved vi det i hvert Fald, alle vi, der har læst Teologi.

5

Han har ogsaa studeret denne Tekst til i Dag. Og nu skal I høre, hvad han har faaet ud af den:

10 Jesus er Østerlænding; for Folk i det Klima er Arbejdet en Nederdrægtighed; han vil gøre sine Tilhængere lykkelige ved at fri dem fra det sure Slid; bare du rigtigt af Hjertet maabendt tror paa Gud, saa lader den kære Farmand stegte Duer flyve dig i Munden!

15 Men, fortsætter den skriftkloge Hovbærer, den Religion er ikke noget for os Folk i Nord; vort Klima er saadan, at det er os en Lyst at arbejde; ellers fryser vi. Har vi ikke alt for megen Kendskab til Gud her, har vi lært des mere af Naturen. Vi ved, at stod vi i Midtvinterkulden uden at have sørget for Mad og Klæder og Brændsel, vilde vi faa Kærligheden at føle.

20 Det er den hvide Mands Adelsmærke, at han ikke er hoppet paa Jesu Eventyr om Liljerne og Fuglene. Som Lyrik betragtet — bevares! men som Nationaløkonomi — bevare os vel! Næ, den hvide Mand har sørget for Dagen i Morgen. Han har spændt sine Kræfter og været paa Færde aarle og silde. Det har skabt ham en menneskeværdig Tilværelse og gjort ham til Jordens Herre.

25

Vi løfter paa Hatten for Fanden og siger Tak for den inciterende Fortolkning. Særlig det med den hvide Mands menneskeværdige Tilværelse i 1941 har vi et

levende Indtryk af.

30

Jeg medgiver bare een Indrømmelse: Ornitologien har ikke været Vorherres stærkeste Side. Den, der har set et Svalepar bygge Rede og fostre et Kuld Unger op, kan ikke rigtig goutere Udtrykket, at de saar ikke og høster ikke og sanker ikke i Lade.

35

Men ingen Djævel skal bilde mig ind, at Kristus ansaa Dovenskab for en Dyd. Selv sled han i det, saa hans nærmeste ytrede Frygt for, at han skulde sprænge sig selv. En af hans Lignelser, der bevæger sig i Nærheden af

Arbejdsanvisningskontoret, viser hans klare Sans for Arbejdsløshedens Ulykke.

40

Naar Peter havde slidt hele Natten med Fiskegarnene, undsaa hans Mester sig dog ikke for at anspore ham til endnu et bitte Nyk. Han tog sine Disciple ud lige fra Arbejdspladsen og satte dem i Gang med et verdensomspændende Værk. For slet ikke at tale om Paulus, der simpelthen bestod af Bundter af eksploderende Energi.

45

Men hvad Jesus var en uforsonlig Fjende af, det var Samlermanien. Han var uden Aspirationer til Formandspladsen i Hamstrernes Fagforening. Han vidste, at Menneskenes syge Begærlighed efter "mere" og "mere" og "aldrig nok" vilde føre os nøjagtig derhen, hvor vi er kommen. Saa vidt er han en Fjende af den vesterlandske Kultur. Dær gaar Svælget mellem Kristus og de kristne Folkeslag. At arbejde strengt er lige kendt af begge Parter, men for Kristus er Grundplanet den glade Tillid til Guds Omsorg og Taknemmeligheden for, hvad han vil krone hans Arbejde med. For os, Europa, den hvide Verden, har Livets Mening været en meningsløs Jagt efter Legetøj: Aktier og Biler og Tøj, en feberdirrende Hamstren af Frimærker, Granater, Folkeslag.

55

Men da den rige Mand havde faaet Laderne bygget større, kom Døden til ham og sagde: I denne Nat kræves din Sjæl af dig.

60

***

Men det var egentlig slet ikke Meningen, at vi skulde ind i den Gade i Dag. For i Dag er det jo Højtid i vor Kirke. Der var engang her i Sognet en Konfirmand, der adspurgt paa Kirkegulvet om Aarets Højtider svarede: 3, Jul, Paaske og —
65 resolut efter en Tøven: Ulfborg Marked. Men Drengen tog fejl. Den danske Kirke har ikke 3, men 4 Højtider; den har 3, fordi den er Kirke, og 1, fordi den

er dansk. Og det er vor Høstgudstjeneste. Den gør vi ikke nær nok Stads af her i Landet. — Hvorfor er vi danske blevet et formløst Folk? Man fortæller mig, at i Sønderjylland bliver Markens sidste Neg klædt paa som en ung Pige, pyntet med Blomster og kørt hjem under megen Glæde og store Æresbevisninger. Hvorfor har vi sluppet vore gamle skønne Skikke? Folkets Sjæl bliver fattig af, at alt skal være nøgternt og gaa mekanisk til. Og Høstgudstjenesten — oh, Flagene skulde vaje fra Sogn til Sogn, og Kirkerne være pyntede, og Præsterne tale paa Vers. Det var en Opgave for Landets Bisper ligefrem at finde paa et særligt Ritual til Høstens Højmesse. Det lod sig gøre med en lille Ballet foran Alteret, 4 Smaapiger fra Sognet, Rug og Hvede, Byg og Havre, kunde træde frem og neje for Altrets Herre som en Takkens Førstegrøde fra det Folk, han igen i sin Naade har bespist. Hvem kunde det forarge? Dansede ikke David til Herrens Pris foran Pagtens Ark? Og danser ikke vore Hjerter i os af Glæde og Tak til Gud, over at det igen er lykkedes, Aarets Gerning er atter kranset med Sejr. Vi saaede, og se, det randt op af Rode, det holdt Liv i sig trods mange Trusler, det modnedes, og Høsten gik sin Gang gennem Vanskelighed efter Vanskelighed, og nu har vi det bjærget, Hæs blev det ikke til uden for Gaardene i Aar; men inde i Laden ligger det og nynner for os om Guds Miskundhed: heller ikke denne Vinter skal du sulte; endnu et Aar skal du bønføres paa dit: Giv os i Dag vort daglige Brød.

Den Gang jeg var et ungt Menneske, var ung Præst imellem jer, da havde jeg ligefrem daarlig Samvittighed paa Guds Vegne, naar Høstvejret drillede et Aar. Der foresvævede mig i min Taabelighed noget om, at I ikke rigtig kunde være tjent med, at Gud saadan lagde jer Straa i Vejen og spændte jeres Taalmodighed paa Pinebænken.

Ja, dengang var vi store og rige Folk. Da havde vi faktisk Raad til at stille Krav til Gud. Da holdt vi det for noget selvfølgeligt, at alt skulde føje sig efter vor Vilje.

Nu er vi blevet fattigere og klogere. Nu har vi lært, at det er forbi med at fordre. At vi maa være taknemmelige, blot vi kan redde det nøgne Liv. Nu begynder det at dages for os, at de ringe Dage ikke er de ringeste, for de har dybere Livsvisdom at skænke os end de, da det hele gaar legende let.

Derfor tror jeg, jeg kan sige, at vi aldrig har haft saa rig en Høst som i Aar, skønt den var noget fattig og meget vanskelig. Vi sidder her i Kirken og bliver saa varme i Sjælen ved at betænke Guds gode Gaver, fordi vi har oplevet, at Gaver har man ingen Fordring paa.

Det ligger derhjemme, Kornet. Og vore Børn skal spise, og de beder om en
Mellemmad til, og vi behøver ikke at nægte dem det; kære kristne Forældre, vi
110 har Raad til at sige: værsgod, min Pige! det er godt, du spiser, min Dreng.

For os herude paa Landet er det egentlig saadan et dejligt Evangelium, det, vi har
hørt i Dag. Himlens Fugle og Markens Blomster, det er jo vore Omgangsfæller
til daglig, ligesom det var hans. Hvor bliver vi bevægede over, at Frelseren havde
115 saa rig Natursans og i Fuglenes Flugt og Blomsternes Farver kunde læse saa
skønne og dybe Hemmeligheder om Skaberen. Vi takker ham for, at han har
tydet det Sprog for os paa denne festlige og lykkelige Maade. Nu kan vi rigtig
høre det, kære Fader og Gud i det høje; nu, da han, din Søn, har fortalt os det,
kan vi rigtig høre, hvordan Fugle og Blomster og Aarets velsignede Afgrøde
120 vidner om din Godhed imod os. Saa løfter vi da vore Hjerter til dig og siger dig:
inderlig, inderlig Tak.

Kilde

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet

125

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

15. søndag efter trinitatis, Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Første tekstrække,
Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

130

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kaj-munks-praediken-15-sondag-efter-trinitatis>

135

140